

foto: Alois

Rodica Negrea și Dan Condurache în *Conu' Leonida de Caragiale la Mic* (regia: Felix Alexa)

ÎN GHEARELE REACȚIUNII

CONU' LEONIDA FAȚĂ CU REACȚIUNEA de I.L. Caragiale
 ● TEATRUL MIC ● Data reprezentăției: 25 februarie 1996 ● Regia: Felix Alexa ● Decorul: Diana-Ruxandra Ion ● Costumele: Velica Panduru ● Muzica: George Marcu ● Mișcarea scenică: Răzvan Mazilu ● Distribuția: Rodica Negrea (Efimița), Dan Condurache (Leonida), Ilinca Manolache (Safta).

**

Dintre piesele lui Caragiale, **Conu' Leonida...** îndeamnă cel mai mult la o reprezentare ancorată în realitatea locală și pasageră. La sfârșitul anilor '80, se vorbea despre un spectacol pus la cale de studenți și jucat în cercuri închise, de încredere, care trimitea la ticurile cuplului prezidențial de atunci. Spectacolul de la Cluj, care, se pare, avea ca referențial primăria din urbe, nu l-am putut vedea, deși am zăbovit aproape o săptămână în localitate, deoarece se juca numai duminica. Mi-a plăcut și ideea lui Dominic Dembinski, care-și sufoca personajele într-un pat de ziare, spectacolul de televiziune având loc în timpul „press-boom”-ului din '90-'92.

M-am grăbit să văd și noul spectacol de la Teatrul Mic al lui Felix Alexa. Presimțeam că o localizare elementară în contextul 1996 nu mai era posibilă și, de altfel, o anumită anvergură caracteristică demersului regizoral al lui Felix Alexa făcea improbabilă o asemenea soluție.

Să fiu sincer, aș fi fost mulțumit cu o montare lipsită de ambiții inovatoare, dar înalt profesionistă, ca un spectator de operă care vine doar să-și reasculte ariile favorite și să vadă cum va reuși un nou interpret să ia faimoasa acută: „Să dăm exemplu Evropii...”. Când se ridică însă opresanta cortină metalică, dezvăluind decorul Dianei Ruxandra Ion – o cușcă de sârmă reprezentată în perspectivă accentuată, bine pusă în valoare de un joc elaborat de lumini –, parcă ai primi un avertisment discret: „Spectatori, vi se pregătește ceva...”. Într-adevăr, de data aceasta temerile republicanului Leonida sunt luate în serios, comedia lasă repede loc dramei tensionate, teroarea crește continuu, amenințările reacțiunii se arată a nu fi vorbe goale. Servitoarea vine dimineața să treacă totul prin foc, ea aducând, ca o teroristă cu sânge rece, pedeapsa, nu pacea. Nu degeaba au arătat dramaturgii contestatarii ai autorității că ceea ce nici medicamentele, nici fierul nu pot vindeca, vindecă focul*.

Ideea lui Felix Alexa de a transpune în tonalitate tragică binecunoscuta comedie nu este, în sine, rea. El o aplică sistematic, făcând din Efimița un personaj frustrat în plan sexual și matern, deci subconștient ostil lui Leonida, având astfel toate motivele să-i stârnească apetitul de analist politic pentru a-l face să se autodenunțe ca factor destabilizator. În text, Leonida se face de răs față de consoartă prin exhibarea unei lașități ne-virile. În spectacol, el este pedepsit, cu probabilul concurs al Efimiței, pentru îndrăzneala raționamentelor lui. Leonida iese la revoluție ca

* Vezi motto la **Hoții** de Schiller: „Quae medicamenta non sanant, ferrum sanat, quae ferrum non sanat, ignis sanat”.

la chermesă, el ar fi ieșit, desigur, în 22 Decembrie, stând baricadat și panicat în noaptea de 21, ca și în cele ce au urmat. Analist de cabinet, ar fi ajuns probabil editorialist sau comentator TV, luat în serios de gospodine și amenințat, aproape linșat, de mineri. Este adevărat că spectacolul nu propune explicit o Efimiță securistă sau kaghebigistă, dar lasă oarecum deschisă această posibilitate, având în vedere mai ales exacerbarea raționalității seci a personajului, cu impecabile performanțe de logică formală (de unde salarii fără impozite, de unde pensii fără continuitatea instituțiilor?). Faptul că și Efimița pierde alături de Leonida nu este un contraargument, mulți agenți sfârșind o dată cu victimele lor.

În ciuda coerenței viziunii regizorale, spectacolul eșuează din cauza unei incongruențe între ritmul succesiunii de replici și cel al desfășurării acțiunilor scenice. Felix Alexa este inventiv atât la nivel de amănunt cât și la nivel de întreg, el a învățat bine lecțiile lui Peter Brook, știe să rezolve teme de seminar gen Bouffes du Nord ca: să se construiască o situație teatrală când se dau două personaje și un cearșaf găurit sau două personaje, un pat și o păpușă. Din păcate, aceasta îl obligă să dilate replicile sau să pună să fie repetate fără sens pentru a putea obține sincronizările necesare între text și acțiune. Pe de altă parte, anumite soluții de efect par a nu fi tocmai originale, deși poate fi vorba de o coincidență, nu de o preluare voluntară. Astfel, patul multifuncțional seamănă cu cel din **Shameless**, spectacolul trupei „Opera Circus”, iar transformarea progresivă a unei *Nachtmusik* în marș amenințător (muzica aparține lui George Marcu) aduce aminte de „Toba de tinichea”. Rodica Negrea se încurcă puțin în numeroasele complexe și refuzări cu care Felix Alexa a înzestrat personajul, dar subliniază cu acuratețe elanul său logic și raționalist, ajungând să întruchipeze în scena steagului o adevărată zeiță a Rațiunii. Dan Condurache joacă însă confuz și destul de necontrolat, farmecul lui a fost dintotdeauna ambiguitatea și, pentru a nu-l pierde, este necesară o mai lucidă auto-supraveghere. Copilul Ilinca Manolache are o admirabilă apariție în scena finală și subliniază, prin relația de rudenie din viață, implicarea posibilă a Efimiței în expediția punitivă. Spectacolul seamănă cu o experiență nereușită efectuată de un savant inteligent, care știe să învețe din eșecurile lui.

ADRIAN MIHALACHE

